

3. A GAZDÁLKODÁS ALAPEGYSÉGEI

3. 1. Vállalat, vállalkozás

vállalat ↔ vállalkozó ↔ vállalkozás

- **vállalat:** feladata a javak előállítása
- **vállalkozó:** speciális képességekkel és készségekkel rendelkező személy, aki a termelési tényezőket (munka, természeti tényezők, tőkejavak) összefogja, szervezi, irányítja

A vállalat a nemzetgazdaság szervezeti egysége, feladata a javak előállítása.

A vállalkozó az a személy, aki önállóan, saját kockázatára, haszon- és vagyonszerzés céljából, rendszeresen – üzletszerűen – folytatja gazdasági tevékenységét.

Gazdasági tevékenység minden olyan termelő vagy szolgáltató jellegű tevékenység, melyet üzletszerűen, haszon- és vagyonszerzés céljából folytatnak.

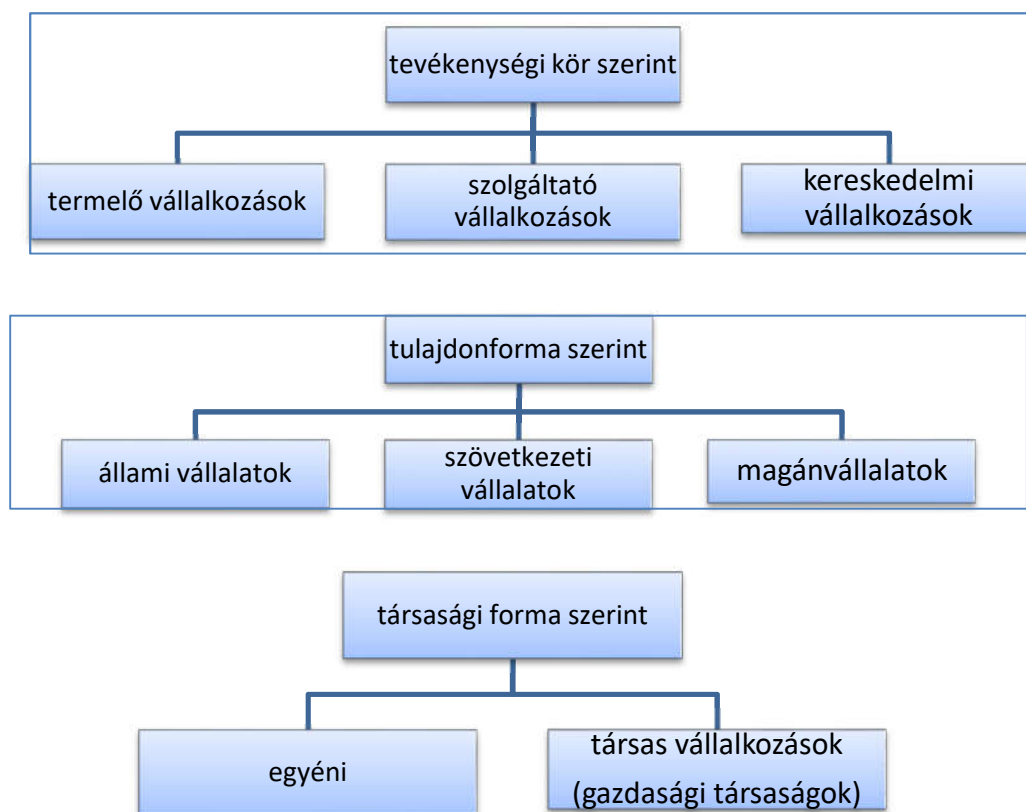
A vállalkozás olyan vállalat, amelynek létesítésével a vállalkozó profit elérésére törekszik, működése áthatja a vállalkozó szemlélet.

3.2 Vállalkozási formák

közös jellemzők:

- profitorientáció
- kockázatvállalás

A vállalkozások csoportosítása:

Egyéni vállalkozás

- 1990. évi V. törv. az egyéni vállalkozásról
- valamely belföldi személy vagy külföldi állampolgár gazdasági tevékenysége
- bejelentés: ügyfélkapun keresztül – „Az egyéni vállalkozói tevékenység megkezdésének bejelentése” elektronikus űrlap kitöltése és feltöltése
- igazolás: adószám és nyilvántartási szám (e.v.) – megkezdhető a tevékenység
- ki jogosult:
 - o **belföldi** (esetenként külföldi)
 - o **természetes személy** = magánszemély
 - o cselekvőképes = 18 éves elmúlt, vagy házas; nem áll gyámság alatt; cselekvése nem korlátozott (nem szellemi fogyatékos)
 - o Mo-n állandó lakhellyel rendelkezik
 - o nincs kizárva az egyéni vállalkozás gyakorlatából
 - gazdasági, vagyon elleni vagy a közélet tisztaságát sértő bűncselekmény miatt jogerősen elítéltek
 - akit az adott tevékenység gyakorlásától eltiltottak
 - aki gazdasági társaságnak korlátlanul felelős tagja
 - akinek a vállalkozói igazolványát visszavonták
- természetes személy csak egy egyéni vállalkozást alapíthat vagy lehet korlátlanul felelős tag egy gazdasági társaságban
- bejelentéshez szükséges iratok:
 - o erkölcsi bizonyítvány (max. 3 hónap)
 - o illeték
 - o képesítésről szóló okirat
 - o székhely-, telephelyigazolás vagy befogadó nyilatkozat
 - o nem főállású vállalkozó esetén munkahelyi igazolás
 - o engedélyhez kötött tevékenység esetén engedély
- a vállalkozó
 - o köteles személyesen közreműködni a tevékenységben
 - o teljes vagyonával felel
 - o ha a tevékenységhez kell szakképesítés és nincs neki, akkor alkalmaznia kell valakit, akinek van
- megszűnik az egyéni vállalkozás:
 - o ha visszaadják az egyéni vállalkozói igazolványt
 - o ha a vállalkozó meghal, vagy elveszti cselekvőképességét
 - o ha vállalkozói igazolványát visszavonják
 - nem felel meg a követelményeknek
 - nem, vagy nem időre teljesítette adókötelezettségét
 - ha nem teljesítette járulékbevallási és/vagy –fizetési kötelezettségét
- a cégjegyzékbe egyéni cébként bejegyezhető → egyszemélyes Kft. vagy Rt. → másik törvény hatálya alá kerül (gazdasági társaságokról szóló 2011. évi CXCVII. tv.)

Gazdasági társaságok

Azokat a gazdálkodó szervezeteket, melyek üzletszerű közös gazdasági tevékenység végzésére alakulnak, gazdasági társaságoknak nevezzük.

- 2006. évi IV. törv. a gazdasági társaságokról helyett a 2013. évi V. törv. (PTK)
- gt-t alapíthatnak
 - o természetes személyek
 - o gazdasági társaságok
 - o szervezetek
 - o az állam
- engedélyhez kötött tevékenység addig nem gyakorolható, amíg nincs engedély
- szakképesítés szükségessége esetén kell szakképzett tag vagy alkalmazott
- társasági szerződéssel jönne létre (30 napon belül bejegyeztetni - kizárólag elektronikus úton) → cégjegyzékszám, adószám, statisztikai számjel → bejegyzésig előtársaság
- a társasági szerződést közjegyző foglalja okiratba, vagy ügyvéd ellenjegyzi
- a társasági szerződés (alapszabály, alapító okirat) tartalmazza:
 - o a társaság neve
 - o a társaság székhelye
 - o a tagok adatai (név, szül. hely, anyja neve, adószám/adóazonosító, lakhely)
 - o társaság vagyona
 - o a vagyon rendelkezésre bocsátásának módja és ideje
 - o a vállalkozás főtevékenysége
 - o a működés időtartama (határozott ↔ határozatlan)
 - o a jegyzett tőke
 - o a még be nem fizetett törzstőke befizetésének módja és ideje
 - o a cégjegyzés módja
 - o a képviselő személye
 - o a vezető tisztségviselők neve
 - o egyes társasági formáknál kötelezően előírt adatok
- székhely ↔ a központi ügyintézés helye ↔ telephely ↔ fióktelep
- székhelyhasználat jogosultság igazolása
- bejegyzést követő 5 napon belül regisztrálni a székhely szerint illetékes kereskedelmi és iparkamaránál → 5000 Ft kamarai hozzájárulási díj
- apport - nem pénzbeli hozzájárulás (3 éven belül kell rendelkezésre bocsátani, ha nem éri el a törzstőke felét, egyébként bejegyzéskor)

A gazdasági társaságok működése

- a szervezeti felépítést a törvény szabályozza
- minden társaság jogi személy:
 1. saját (tagjaitól elkülönülő) vagyona van
 2. önálló szervezettel rendelkezik
 3. a tevékenységért önálló vagyoni felelősséggel tartozik
 4. bírósági/hatósági nyilvántartásba vették
- a gazdasági társaságok tagjainak anyagi felelőssége
 - o korlátolt felelősség: csak a vagyoni hozzájárulása erejéig
 - o korlátlan felelősség: teljes magán vagyonával felel
 - o egyetemleges: a fennálló tartozás bármely tagon behajtható

Közkereseti társaság (Kkt)

- min. 2 tag
- a tagok felelőssége korlátlan és egyetemleges

- vagyoni hozzájárulás nincs szabályozva
- döntéshozás: tagok gyűlése
- képviseletet és ügyvezetést csak tag láthat el
- társasági szerződés:
 - o vagyoni hozzájárulások
 - o a tagok személyes közreműködése (kötelező)
 - o a tagok gyűlésének szabályai
- tagsági jogviszony megszűnése
 - o közös megegyezés
 - o kizárás (min. 2 tagnak lennie kell)
 - o felmondás
 - o társasági részesedés átruházása
 - o halál
- kilépés esetén jár:
 - o vagyoni hozzájárulás
 - o személyes közreműködés díja
 - o nyereségrész
- a kilépő még 5 évig felel

Betéti társaság (Bt)

- min. 1 beltág és min. 1 kültág
- a beltágok felelőssége korlátlan és egyetemleges
- a kültágok felelőssége korlátozott
- vagyoni hozzájárulás nincs szabályozva
- döntéshozás: tagok gyűlése
- képviseletet és ügyvezetést csak beltág láthat el
- társasági szerződés:
 - o vagyoni hozzájárulások
 - o a tagok személyes közreműködése (a beltagnak kötelező)
 - o a tagok gyűlésének szabályai
- tagsági jogviszony megszűnése
 - o közös megegyezés
 - o kizárás (min. 2 tagnak lennie kell)
 - o felmondás
 - o társasági részesedés átruházása
 - o halál
- kilépés esetén jár:
 - o vagyoni hozzájárulás
 - o személyes közreműködés díja
 - o nyereségrész
- a kilépő még 5 évig felel
- a bt. megszűnésének speciális esetei:
 - o minden beltág kiválik
 - o minden kültág kiválik
- a bt-k re a kft-k szabályait kell alkalmazni

Korlátolt Felelősségű társaság (Kft.)

- előre meghatározott összegű törzsbetétekkel hozzák létre
- egy törzsbetét min. 100 E Ft és 10 ezerrel maradék nélkül osztható
- összes törzsbetét összesen → törzstőke, min. 3 millió Ft
- a hozzájárulás lehet
 - o pénz
 - o apport

- egy tag is lehet → egyszemélyes társaság
- akkor lehet bejegyezni, ha minden pénzbeli hozzájárulásnak min. a fele be van fizetve (egy éven belül a maradékot is be kell fizetni)
- társasági szerződés:
 - o a törzstőke és a egyes törzsbetétek mértéke
 - o a be nem fizetett pénzbetétek befizetésének módját, határidejét
 - o a szavazati jog mértékét
 - o szavazategyenlőség esetén mi a teendő
 - o ügyvezető
 - o több ügyvezető esetén a képviselő, cégjegyzés módját
 - o felügyelő bizottság
 - o könyvvizsgáló
 - o megismételt taggyűlés összehívásának módját
- tagok jogai + a vagyonból őket illető rész = üzletrész
 - o egy tagnak csak egy lehet
- társaságból kiválni csak az üzletrész átruházásával lehet
- megszűni a tagsági viszony:
 - o kizárás
 - o halál
- megszűnéshez 3/4-es szótöbbségű határozat kell
- a tagok felelőssége korlátolt
- döntéshozás: tagok gyűlése
- képviselőt és ügyvezetést bárki elláthatja, akit a taggyűlés megválaszt

Részvénytársaság (Nyrt., Zrt.)

- olyan gazdasági társaság, amely előre meghatározott számú és névértékű részvényekből álló alaptőkével (jegyzett tőkével) alakul
- alapítható:
 - o nyilvánosan vagy
 - o zártkörben
- működési formája lehet
 - o zártkörű → Zrt.
 - o nyilvános → Nyrt.
- a részvény: tagsági (tulajdonosi) jogokat megtestesítő névre szóló, névértékkel rendelkező forgalomképes értékpapír
- részvényesek jogai
 - o osztalékra
 - o megszűnéskor a vagyonra részarányosan
 - o közgyűlésen részt venni és szavazni
- részvények típusai:
 - o bemutatóra szóló
 - o névre szóló (részvénykönyv)
- részvényfajták:
 - o törzsrészvény: szavazati és nyereségrészesedési jog
 - o elsőbbségi részvény: valamilyen kedvezmény, pl. szavazati jog
 - o dolgozói részvény: ingyenesen vagy kedvezményesen kapják a dolgozók
 - o kamatozó részvény: éves kamat, max. az alaptőke 10%-a
 - o visszaváltható részvény: az Rt-nek elővételi joga, a részvényesnek eladási joga van
- az összes részvénytőkének = alaptőke = jegyzett tőke > 5 millió Ft Zrt. és > 20 millió Ft Nyrt. esetén
- lehet pénzbeli és nem pénzbeli hozzájárulás
- rendelkezésre bocsátás:
 - o pénzbeli esetén alapításkor 25%, a többit egy éven belül

- apport esetén
 - ha meghaladja a jegyzett tőke 25%-át, akkor azonnal
 - ha nem éri el a 25%-ot, akkor 5 éven belül

Egyesülés

- olyan jogi személyiséggel rendelkező kooperációs társaság, amelynek célja
 - a tagok gazdálkodása eredményességének előmozdítása
 - gazdasági tevékenységük összehangolása
 - szakmai képviselet
- legfőbb szerve a taggyűlés
- bárki beléphet (csatlakozhat) a társasági szerződésben foglalt feltételek alapján
- tagsági jogviszony megszűnése:
 - vagyoni hozzájárulás nem teljesítése
 - tag kilépése (év végén lehetséges)
 - tag kizárása
 - tag halála vagy jogutód nélküli megszűnése
 - tagsági jog átruházása
 - ha annak fenntartása jogszabályba ütközik

Szövetkezet

- alapításkor és belépéskor minden tagnak részvényt, ún. részjegyet kell jegyezni
- a részjegyek csak azonos összegűek lehetnek
- a részjegy az adózott eredményből részesedésre jogosít
- nem átruházható
- min. 7 tag alapíthatja
- a jogi személyek száma nem haladhatja meg a természetes személyek számát
- legfőbb szerve a közgyűlés
- a szövetkezet jogi személy
- a tag köteles részt venni a szövetkezet tevékenységében
- a tag saját vagyonával nem felel
- tagsági jogviszony megszűnése:
 - kizárás
 - kilépés
 - halál

Franchise vállalkozások

	→	értékkel bíró név	→	
– franchise átadó	→	üzletviteli tapasztalat	→	franchise átvevő
	→	támogatás	→	
- hívják névhasználati szerződésnek

Magyar vállalkozások indítása az EU-ban

- minden uniós állampolgár joga, hogy szabadon alapíthasson vállalkozást bármely tagállam területén
- vállalkozás indítása lehetséges:
 - egyéni vállalkozóként — letelepedés szükséges
 - gazdasági társaság formájában:
 - létre lehet hozni leányvállalatokat, kereskedelmi képviseleteket
 - be kell tartani a helyi szabályokat

- ugyanolyan jogok és kötelezettségek illetik meg, mint a többi helyi vállalkozást, függetlenül az alapítók nemzetiségétől

Uniós vállalkozások

- európai részvénytársaság (ERT):
 - egyszerre több tagállamban van jelen
 - magyarországi székhely esetén a névnek rövidítése SE
 - alaptőkéje 120 ezer EUR (kb. 37 440 E Ft)
 - egy tagállamban adózik minden jövedelme után
- európai gazdasági egyesülés (ege):
 - min. 2 tag
 - természetes személyek, jogi személyek, jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaságok, közjogi egységek
 - a tagok felelőssége korlátlan és egyetemleges
 - nincs minimális alaptőke
- európai szövetkezet (SCE):
 - általában áruszállításra vagy szolgáltatások elvégzésére
 - min. 5 természetes személy - ebből min. 2 más országból

Offshore cégek

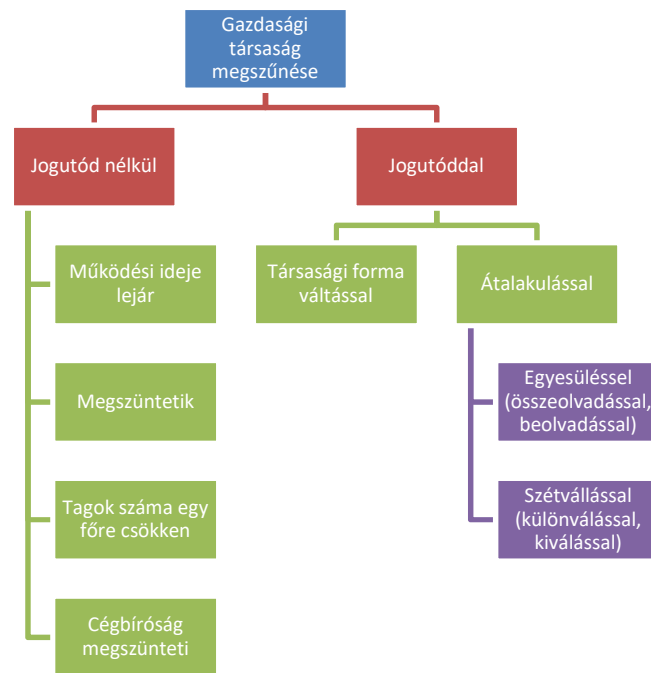
- nem végeznek gazdasági tevékenységet ott, ahol be vannak jelentve
- jelentős adókedvezményben részesülnek

Közhasznú szervezetek

- közhasznú tevékenységre létrejött szervezetek
- céljuk nem a jövedelemszerzés → nonprofit gazdasági társaságok
- bármilyen gazdasági társasági formában létrehozható
- nyeresége a tagok között nem osztható fel
- közhasznú szervezetek típusai:
 - társadalmi szervezet (egyesület, szövetség)
 - alapítvány
 - közalapítvány
 - köztestület (MTA)
 - országos sportági szakszövetség (MLSZ)

A társaságok megszűnése

- gazdasági társaság a cégjegyzékből való törléssel szűnik meg

- megszűnési eljárások:
 - csődeljárás
 - célja a csődegyezés, ha nem jön létre → felszámolási eljárás
 - felszámolási eljárás
 - fizetéseképtelenség esetén — hitelezők indítják
 - végelszámolás
 - nem fizetéseképtelen — a tagok kezdeményezik